

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ชื่อผู้เขียน : นายวิบูลย์ ตรีถัน

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลิต ดวงสา ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนแดง กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.พดิน แต่งจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ทดลองใช้และพัฒนากระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา ศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการศึกษาองค์การและกลไกของชุมชนที่สามารถมีบทบาทเกี่ยวข้อง ในกระบวนการวางแผน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างชาวบ้านนักวิจัยและนักพัฒนา กระบวนการปฏิบัติการใช้กระบวนการการประเมินชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal) กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วมในกระบวนการสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มเพาะเห็ด และประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ข้อมูลจากการปฏิบัติการทั้งหมดได้รับการสังเกตบันทึก และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และจำแนกแยกแยะ ตีความ และสรุปเชิงสังเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า :

1. กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มี 5 ขั้นตอน คือ การชี้ชัดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนพัฒนา การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล กลุ่มที่

เข้าร่วมทุกกระบวนการได้ เรียนรู้กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามสภาพปัญหา และความต้องการ
ของตน โดยตนเอง เป็นผู้กำหนด

2. กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ที่ชุมชนเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจและควบคุมมีความ
เป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแก้
ปัญหาของชุมชนได้

3. เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการกระบวนการวางแผนพัฒนา
แบบมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ โอกาสและอำนาจของประชาชนในการที่จะกำหนดแนวทาง และการ
ดำเนินการแก้ปัญหาของตนเอง

4. ข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน คือ ขาดการ
ส่งเสริม สนับสนุน จากนักพัฒนาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าใจ แนวคิดการทำงานร่วมกับชุมชนแบบ
มีส่วนร่วม ในลักษณะที่ให้โอกาสและให้อำนาจแก่ชุมชนในการตัดสินใจ และอำนาจในการควบคุม
การดำเนินงานพัฒนาของตน

Thesis Title : People's Participatory Planning Process
for Community Development

Author : Mr. Viboon Trithan

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee : Assist.Prof.Dr. Dusit Duangsa Chairman
Assist.Prof. Youngyut Plianphadung Member
Assoc.Prof.Dr. Pasin Tangjuang Member

Abstract

The purposes of this research were to experiment on and develop the ideas of the people's participation in local development planning as well as to study the conditions and the limitations arising in the process. This study also tried to explore the roles of community organization and mechanism related to the planning process. The research was a combination of research and practicum involving the researchers, the community developers and the villagers. The community assessment was that of the people participatory type. The target population was taken from various groups connected with such activities as savings plan for production, sewing, mushroom

cultivation as well as those who did not participate in the activities. The data was collected by means of observation and interview before it was classified, interpreted and analytically summarized. The findings were as follows :

1. The process of participatory planning for local development consisted of 5 steps, namely identifying the problems, analyzing them, setting up the plan, conducting the activities and evaluation. The people who got involved in every step of the process were able to learn about the process of local development according to the nature of the problems and their own needs.

2. The process of people participatory planning in which the community was able to make decision and take control was feasible and was likely to be used for the process of local development by the particular community in order to increase the potential of the community to solve their own problems.

3. The significant conditions affecting the people's participation in development plan were the opportunity and the power of the community members to set up the directions for the development and for solving the problems by themselves.

4. The limitations that affected the people's participation in development planning were the lack of support and encouragement from the development experts who truly understood and concept of community participatory work in which the members of a particular community had the authority to make decisions and to oversee the development process by themselves.
